

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

St. 73.

V Ljubljani, sreda 31. marca 1926.

Leto I.

Smernice po naših zmagah.

Ves socialistični pokret zadnjih dveh let v Evropi zavzema uspešne dimenzije in socializem si osvaja pozicije v najbolj zakrknjenih, najbolj zastarelih in nazadnjaških državah. V državah, o katerih bi svoječasno niti sanjati ne mogli, imajo vlado v rokah socialisti in povsod žanjejo uspehe in si osvajaajo zaupanje, ki jim jamči, da bo pokret le še naraščal in poplaval vsa Evropa.

V Jugoslaviji je bil socialistični razredni pokret umetno in spekulativno razbit v različne delavske frakcije, ki same zase niso pomenjale in vsebovale nikake večje skupine, životarile so in hirale, delavstvo je bilo pa izmzgavano in prepuščeno na milost in nemilost raznim pijavkam in krvnikom in z žulji delavstva se je jugoslovanski in slovenski kapitalizem prav čedno in izdatno redil in že je triumfiral, da je delavca za večno uklenil v suženjske verige in ga za večno priklopil k svojemu stroju, smatrajoč delavca itak za manjvredni del stroja, ki naj prav tako strpno niha in giblje, kot jermene in kolesje stroja.

Delavstvo je v molku umiralo, kopalo in rilo v zemljo, stalo ob stroju, se potilo na cesti, v plavžih in žagah, v dušah jim je že zamiralo življenje, upanje, kot otrplo se je že zdelo, dokler ni zazvenel v srečih klic, išči si rešitve sam, upanje brez volje je utopija, misel brez dejanja je jalova, dejanje brez moči je trhlja zgradba; a kje iskati moči za silna in trdna dejanja, ki naj sezidajo za večnost odporno stavbo, kako se izmotati iz tisočerihih okov, katere je kovalo tisočletje in jih koval sigurno in trajno razvoj kapitalizma? In delavstvo je pogledalo vase, pretehtalo svoje moči in silo svojih dejanj in utripati je jelo v dušah spoznanje, zdravo in sveže, prepojeno s čustvom enotnosti. Pregledal je delavec delo sodelavca, pogledal bedo sodelavca, težave in nadloge in tudi verige sodelavca je spoznal in spoznal, da ga teže kot njega. Spoznal je, da se verig ne more ne on sam, ne sodelavec sam otresti, spoznal je, da je za osvoboditev mogoča le vzajemna pomoč in vzajemna sila. Iz tega spoznanja je vzkliklo upanje in je vzklikla ljubezen do sodelavca, vzniknila pa tudi sila, ki je vzajemno rasla in rasla v tisočih srečih, rešimo se in rešimo se vsi, k rešitvi naj nas pa vodi enotna ideja vodnica. In ta ideja vodnica, temelječa na razredni zavesti, na gledanju skupnostnih interesov vsega delavstva, na pojmovanju skupnostnih vprašanj trpinškega življa, je strnila delavstvo, ne vseh sicer, toliko pa, da je svoje sile uveljavilo, uveljavilo svojo voljo in svojo besedo.

Strnjeno delavstvo si je osvojilo svojo institucijo »Delavsko zbornico«, strnjeno delavstvo je v njo poslalo svoje najboljše zastopnike, ki imajo resno voljo, zasledovati resnične koristi delavstva, to pa zato, ker sami poznajo delavstvo v vseh težavah in potrebah v vseh slabih in dobrih lastnostih. »Delavska zbornica« je danes prava delavska ustanova in zmaga delavstva v ostri in napeti borbi za »Delavsko zbornico« je viden znak in razveseljiv pojav, ki točno podaja socialističnega pokreta in delavske zavesti v Sloveniji. V dobi živimo, ko socialna zavest prehaja v zdravo fazo razumevanja resničnih socialnih nalog, odklanjajoča utopizem in oportunizem.

Po zmagi socialističnega enotnostnega nastopa v »Delavski zbornici«, je

Za dober denar — hitra rešitev.

V petih dneh odobrena prodaja Omiške tovarne. — Leta čakajo invalidi na svoje pravice. — Zastonj terjajo delavci socialno-politične pravilnike. — 150.000 dinarjev pa maže uspešno uradna kolesa. — Pritožbe revnih in poštenih pa se lupičijo po belgrajskih uradih.

Marsikatero življenje, marsikatera družina je propadla, ker so zastonj čakali na belgrajske rešitve.

VPOKOJENCI BREZ POKOJNINE.

Na tisoče štejemo lahko slučajev, ko so čakali vpokojeni učitelji, onemogli uradniki mesece, mesece, cela leta na svoje težko in s stradanjem prisluzene in zaslužene pokojnine. Koliko je slučajev, ko so vpokojenci prej umrli, preden so dobili prvo pokojnino.

VDOVE, SIROTE BREZ VZDRŽEVALNINE.

Gladovale so in gladujejo invalidske vdove in sirote padlih invalidov. Za domovino so dali smrt, po smrti pa je glad in beda ugonabljala njihove otroke in nedolžne sirote.

IMA VREMENA!

V zadnji vasi vedo, da je princip uradnega poslovanja v Belgradu obeležen v paroli: ima vremena!

Na tem principu, na tem načelu propada gospodarsko življenje, brez-

Proračun 12 in pol milijard sprejet.

ODGODITEV NARODNE SKUPŠČINE.

Belgrad, 31. marca. Na včerajšnji seji narodne skupščine je bila zaključena že par mesecev trajajoča razprava o proračunu za l. 1926-1927. Ob burni debati in protestih opozicije. Po razpravi je radikalno-radikalna večina, ne da bi upoštevala predloge opozicije soglasno sprejela proračun ter sklenila, da se narodna skupščina odgodi do dne 5. maja t. l. Opozicija je že na dopoldanski seji zahtevala, da naj skupščina zaseda do pravoslavne večerne noči, toda večina je zahtevo energično odklonila.

V finančni debati je opozicija zlasti grajala, da je minister vstavil v proračun več dodatkov in popravkov, ki jih ni niti predložil narodni skupščini, na kar se je Stojan-

po kratkem presledku pokret ovenčal z novo, še značilnejšo zmago, z zmago pri občinskih volitvah v Trbovljah. Zmaga je tem očitnejša, ker so hoteli osvojiti trboveljsko občino razni razdirajoči elementi, demokratski tlačitelji delavstva in klerikalni pobožnjaški, zakrinkani pristaši prav istega kapitala, ki tako nečuvno krivi hrbtenice delavca in ga tira v trajno bedo in smrt. Trboveljska zmaga je ponoven dokaz, kje je rešitev delavstva, kje je iskati elementarnih sil, ki bodo, enkrat tudi krvosesu kapitalizmu zavile vrat in prevedle delavstvo h končni zmagi na vsem svetu in tudi v Jugoslaviji.

Zmago socialistične vzajemnosti in trezno premišljeno potezo te vzajemnosti, bi nasprotna stranka zatajila in zamolčala, zavile bi jo rade v misteriozno zavijanje in podtikavanje naši fronti prenapeto agitacijo in vse nečednosti, ki so razjedle in demoralizirale nje same in so njihov patent in njihova sredstva v vseh prilikah. Vsi ti kriki in jadikovanja so vzdihli onemoglega v lastni nemoči, so pobožni vzdihljaji, češ, volilni red je bil tak itd.

poselnost in revščina je posledica te belgrajske parole.

ZA DENAR PA HITRA REŠITEV!

Za cementno tovarno v Omišlju je moralo ministrstvo trgovine dovoliti prodajo. Pa glejte čudo! Dne 17. avgusta 1923. leta je prispel akt v ministrstvo za trgovino in industrijo. — Že 22. avgusta 1923 je bil akt v ministrskem svetu, prihodnji dan popoldne pa je ministrstvo izdalo pismeno rešitev.

VZOR ADMINISTRACIJE!

Kdo more trditi, da to ni vzorno poslovanje? V petih dneh rešitev! Posebej pa bodi še omenjeno, da sta se v treh dneh izjavila za prodajo še ministrstvo za vojno in vojni generalni štab.

KORUPCIJA SE RAZKRIVA.

Zato pa očita Pašičev sin, da je to stalo družbo v Omišlju »samo« 150.000 Din. Pa za tovarno in bogate delničarje je bila bržčas taka kupčija s tako horendno provizijo ugodna in dobra.

dinovič opravičeval, da je bivši finančni minister dr. Kumanudi tudi delal tako.

Opozicijski klubi so po sprejemu finančnega zakona podali protestne izjave, v katerih obsojajo proračun v sestavi in visokosti z ozirom na gospodarski položaj v državi. — Na predlog predsednika narodne skupščine je zbornica končno sprejela, da se seje narodne skupščine odgode do 5. maja t. l.

Torej 12 milijard in pol bo šlo zopet iz državne blagajne in veliko več seveda v državno blagajno. Dosti se je govorilo o štednji, pa kakor je iz proračuna razvidno, proračun zdaleka presega prejšnje proračune. Ironija!

Ne ozirajmo se na ogabne očitke, pozabimo in prezremo vse pobožne vzdihljaje naših klerikalcev, ki so vse mesece kričali o svoji zmagi, držimo se svoje ravne, v skupnost začrtane linije in korakajmo v enotnost usmerjeno cesto h končnim zmagam, ki niso več daleč.

Delavstvo pa, ki se okleva in ki se še oklepa kot privešek kapitalističnih meščanskih strank, naj ve, naj spozna, da je le v marksistično socialistični enoti zmaga in le v tej rešitvi iz naših neznosnih kriz. Delavstvo, ki se okleva, naj se odpove svojim izkoriščevalcem in jim naj ne bo samo volilni material, stopi naj v skupno fronto, da bo končna zmaga res skupna delavska zmaga. In čim bolj strnjena bo naša vrsta, čimprej pridemo do zmage, čimprej zasije tudi mam solnce svobode, in bomo mogli iz sence sužnjosti in zatiranja stopiti na dan in izpregovoriti veliko besedo odrešenja delavstva. Obup v stran, poguma v srce in na delo za skupnost, na delo za našo zmago, vsi v skupen boj proti kapitalizmu. Zadnje naše zmage so garancija, da smo na pravi poti.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo. Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22.— Din za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namere delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2 25 Din. Pri večjem številu objav popust.

Radić v avdijenci pri kralju.

PRED REKONSTRUKCIJO VLADE.

Belgrad, 31. marca. Včeraj popoldne je bil prosvetni minister Stefan Radić v avdijenci pri kralju, kjer so nedvomno prišli v razgovor zadnji dogodki med Rade Pašičem in Dragišo Stojadinovičem ter politični položaj vobče. Radić je baje izjavil, da z odgoditvijo skupščine ni zadovoljen, iz česar se sklepa, da vlada v vladi sami veliko nesoglasje, ki utegne imeti za posledico znatne izpremembe v vladi, ki jih zlasti goji predsednik vlade Pašič sam. Z odgoditvijo skupščine in izpremembam v vladi upa Pašič deloma pokriti najnovejše škandale, o katerih se je toliko pisalo in govorilo, s plaščem pozabljivosti, kakor se mu je to že nešteto krat posrečilo. Ena glavnih zahtev, ki je bila izprožena že v vladi, je tudi izenačenje davčnih zakonov za celo državo, ki pa je med razpravo o proračunu bila stavljena z dnevnega reda razgovor, ker ne ugaja sedanji večinski radik. stranki.

NOVA VLADA V RUMUNIJI.

Bukarešta, 31. marca. Včeraj je rumunski kralj poveril sestavo nove vlade generalu Averescu, ki je kmalu nato predložil listo nove vlade. Pogajanja za sestavo nacionalistične koalicijske vlade niso uspela, zlasti tudi ne, ker je kralj odklanjal tako vlado. Nova vlada je sestavljena iz ljudske stranke in treh nacionalističnih disidentov, ki ji predseduje general Averescu.

KRIZA V VODSTVU FAŠISTOV-SKE STRANKE.

Rim, 31. marca. Glavni tajnik fašistovske organizacije Farinacci je izjavil na shodu, da odloži svoje mesto. Kaj je vzrok njegovega odstopa, ni povsem jasno; nedvomno so pa krivi spori z Mussolinijem, ki ga smatra svojim konkurentom.

KUGA V BRUSLJU.

Bruselj, 31. marca. V bruseljskem industrijskem predmestju Ville Voorde je obbolelo pet delavcev na kugi. Zdravstvena oblast je takoj posegla vmes, rešila obbolele smrtno nevarnosti ter preprečila razširjanje kuge.

MIROVNA POGAJANJA NA KITAJSKEM.

Peking, 31. marca. Poveljnik posadke v Pekingu sporoča, da se narodna vojska umakne z bojišč ter pričakuje s tem, da doseže sklenitev miru, ne da bi se bojeval dalje. Med mirovnimi pogajanjmi bo vojska popolnoma mirna ter poveljnik jamči za vzdrževanje miru in reda v Pekingu. S tem upa, da bo zaključena sedanja meščanska vojna.

Delavci, sodrugli!

Naše zadnje zmage so pokazale, da smo na pravi poti, da je naš uspeh le v skupnosti. Borba proti naši skupnosti je močna in treba je jake sile, da napade odbijamo. To je pa mogoče le s socialističnim dnevnikom. Zato podpirajte »Delavsko Politiko«, naročajte jo in agitirajte za njo. Stranka brez dnevnika je mrtva, zato naj ne bo delavca in delavske družine brez »Delavske Politike«.

ALPINSKA DRUŽBA ODPUSČA DELAVCE.

Gradec, 31. marca. Dne 3. aprila odpusti Alpina montanska družba šeststo delavcev, ker namerava opustiti tvornico Kindberg-Aurmühl, da si ima dovolj naročil. Družba hoče s tem državo prisiliti k uvedbi carine na železo in žrtve za to kapitalistično spekulacijo mora nositi šeststo delavcev, ki postanejo s tem brez zaslužka in kruha. — Ramek, ki se mudi te dni v Pragi je deloval v zmislu zvišanja carine na železne in sladkorne izdelke, čemur se pa češkoslovaška republika upira, ker bi ji to gospodarsko škodovalo.

Zahtevamo parlamentarno komisijo!

Vprašanje redukcije in znižanje plač pri trboveljski družbi še ni rešeno. Vsled trboveljskih občinskih volitev se je naša javnost trenutno bavila bolj z volilnim bojem v naši največji delavski občini, kakor pa s samim vprašanjem Trboveljske družbe in njenih nesocijalnih namer. Potrebno je, da temu vprašanju posvetimo znova vso našo pozornost, potrebno je zlasti, da zadevo v vsej svoji obširnosti in tehtnosti in z vsemi svojimi najraznovrstnejšimi in za marsikoga sila neprijetnimi poglavji prenesemo v srbsko javnost potem najbolj vplivnih srbskih dnevnikov. Preskrbeli bomo, da se to zgodi. Medtem pa nadaljevali doma z vso ostrino boj za eksistenčno pravo naših rudarjev. Vlada komisija je izvršila svojo nalogo tako, kakor vsi vemo. Bolje bi bilo, da bi se sploh ne imenovala in poslala v Slovenijo. Ne čudimo se, da je ta komisija tako delala. Od te komisije nismo vobče nič pričakovali. Ne vladno komisijo, marveč parlamentarno komisijo zahtevamo, v kateri morajo biti zastopane vse stranke.

Borili se bomo z vso močjo za to, da se pošlje čimprej v Slovenijo parlamentarno komisijo, ki mora radikalno pregledati delo, stanje in položaj trboveljske družbe in vse, kar je s tem poglavjem v zvezi, ter nato poročati o vsem parlamentu. V tej naši zahtevi nas bodo podprle vse opozicijske stranke in tudi vsa poštena srbska javnost. Naša parola v tem trenutku je: Zahtevamo parlamentarno komisijo! Zahtevamo, da se zaščiti naše ogrožene rudarje! Kajti stanje rudarjev je neznosno in položaj je jako opasen, da se je resno bati življenjske katastrofe rudarjev. Oblasti in javnost bi morale posvečati temu vprašanju več pažnje in pokazati malo več človekoljubja.

Naraščanje socialistov na Danskem.

Leto 1925 je na Danskem rodilo socialistom 22 novih socialističnih usta-

nov s 3293 člani. Stranka potemtakem šteje 999 socialističnih društev in ustanov, ki imajo 146.496 članov, o sebi no priglasenih. Stranka še nikoli ni bila tako močna. Od 999 društev in ustanov jih je v mestih okrog 100, ostalih 900 je pa v podeželskih občinah. Občin je pa natančno 1300; na ta način je samo še ena četrtna občin, kamor še ni vzevela socialistična organizacija. Izmed članstva je 100.356 moških in 46.140 žensk. V organizaciji je torej skoro tretjina žensk, čeprav na Danskem v socialistični organizaciji ne obstojajo posebne ženske organizacije.

Narastek 3300 članov je v vseh ozirih razveseljiv, izreden pa, če upoštevamo razmere v letu 1925 in če pomislimo, da je bila tretjina organiziranih delavcev cele tri mesece (od marca do junija) vsled velikega uvoza težko prizadeta in da je zadnje tri mesece leta 1925 bilo čez 25 procentov organiziranih delavcev brezposelnih.

Kljub temu dejstvu in kljub izmozgavanju in zatiranju od strani nasprotnikov, da bi uničili socialistično vladno na Danskem, je število socialistov stalno naraščalo in stalno narašča. Samo v prvih dveh letih socialistične vlade se je priglasilo k socialistični stranki 15.225 članov. Vse kaže, da se bo trud nasprotnikov prav tako izjalovil tudi v bodočnosti, kot se je izjalovil do sedaj.

Velikonočna številka

„DELAVSKE POLITIKE“

bo izšla v večjem obsegu in močno pomnoženi nakladi. Opozarjamo na to vse p. n. trgovce in obrtnike, katerim se ob tej priliki nudi ugodna prilika

uspešnega oglašanja v našem dnevniku.

Pričakujemo vsled tega, da se bodo te izredne prilike poslužili ne samo dosedanji naši inserentje, ki so bili vedno vneti za oglašanje v delavskem dnevniku, marveč da se jim bodo pridružili še novi.

»DELAVSKA POLITIKA« je edini socialistični, delavski dnevnik v Sloveniji in celi državi. — Naš list čitajo najširše mase delav. kupcev! Naročila sprejema do vel. četrtka UPRAVA.

Komunalna politika mariborskega demokratsko-klerikalnega bloka.

Maribor, 30. marca.

Na zadnji izredni seji mariborskega občinskega sveta se je obravnavalo

nekaj zelo važnih vprašanj. Na dnevnem redu sta bili med drugim tudi stanovanjsko vprašanje in vprašanje novega rotovža. To zadnje poglavje tvori nedvomno vredno krono vsej dosedanjji blokaški občinski modrosti — če ne bodo gospodje sčasoma še kaj bolj duhovitega iztaknili. Nacijski blok, ki ga tvorijo štiri meščanske stranke in katerega ost je vsa obrnjena proti socialistom, se je popolnoma diskreditiral. Dasi na zunaj navidezno enotna tvorba, je na znotraj popolnoma črva in im životari od samih medsebojnih koncesij, ki so več ali manj nelepega značaja.

Komaj se je šum o transakciji, ali bolje rečeno o barantanju s pokopališči, malo poleg, že je tu druga »akecija«, ki bi naj ovekovečila negativno delovanje meščanskega bloka, ki zida večinoma na oblakih. Klerikalci so gospodarji položaja in si delijo razne bonitete z ostalimi blokaškimi bralci po vzorcu: eno meni, eno tebi, eno meni! Tako dobe klerusi vedno dve proti eni. Toda, reklo se bi morda, da deloma podjetnim ter iznajdljivim klerikom krivice, če ne omenjamo tudi njihovo »pozitivno« delo v prid splošnosti. Gradba stanovanj je gospodi običajala, kot neprebavljiva jed v želodcu, ter so bili vsled sistematičnega pritiskanja od strani socialistov ter javnosti prisiljeni iskati način ter pota, kako to nesrečno stanovanjsko vprašanje iz sveta spraviti, to se pravi, vsaj nekaj storiti, da se socialistom usta zamašijo, a javnosti peska natrosi v oči — da bi navidezno izgledalo, da je mestna občina nekaj vendar ukrenila, ne da bi seveda pri tem utrpela kako škodo, še manj pa, da bi jo utrpeli hišni posestniki. Tako rešitev je sicer težko najti, našel jo je pa vendar naš župan Leskovar in zato najbo večna slava njegovemu spominu. Kako si je to zamislil, smo obširno povedali že v zadnjem članku. Mnenje naših blokašev je bilo, da ni treba občini pri tej akciji nič žrtvovati. Ona naj bi bila le garant za one, ki hočejo zidati. Socialisti pa zahtevajo, da naj občina sistematično gradi stanovanja iz lastnih sredstev, in ne za prodajo, ampak za oddajo. Ona naj plača razliko med gradbenimi stroški in najemnino, da bodo nova stanovanja dostopna revnejšim ljudskim slojem. Večina občinskega sveta pa, ki jo tvorijo hišni posestniki — da si so volilec po veliki večini najemniki — pravi, da občina ni dolžna graditi stanovanj, marveč da spada to v delokrog privatne podjetnosti, potem pa da občina tudi nima za to denarja. Socialisti nismo seveda tega mnenja in pravimo, da je občina dolžna zidati stanovanja, če jih privatniki morejo ali ne morejo in da najde lahko občina tudi dovolj sredstev za to, samo če hoče. Da se pa blokaška gospoda izogne tej diskusiji in borbi na tem zanj tako kočljivem vprašanju, je odkrila sedaj novo silno prešantno vprašanje:

zgradbo novega rotovža, ki bi absorbiral ves kredit kolikor bi lahko prišel v poštev pri zgradbi stanovanj. Pomisliti je treba, da bi zgradba rotovža stala najmanj 20 milijonov Din; za to vsoto bi se pa lahko zgradilo najmanj 300 zdravih stanovanj, ki bi bila obenem plodonosna, med tem ko rotovž ne bi nesel skoraj ničesar. Župan dr. Leskovar je izdelal obširen referat o potrebi novega rotovža. Kot pripraga bi mu naj služili sledeči nujni razlogi: 1. Sedanji rotovž je star že 400 let. 2. je premajhen, 3. je temen in nezdrav in se mu uradniki smilijo, ker ne morejo svoje službe vršiti z onim veseljem kot bi jo v lepi novi palači in 4. pri tej zgradbi bi mogli obrtniki precej zaslužiti. Toda socialisti so g. županu takoj dokazali, da vsi gornji razlogi in argumenti veljajo še v mnogo večji meri v pogledu zgradbe novih stanovanj, katerih tako primanjkuje. Potrebo novega rotovža niti socialisti ne zanikajo, se pa laže odloži kot pa zgradba stanovanj.

Referent dr. Lipold (SDS) se je trudil, popraviti županove nerodnosti in je rekel, da večina ne misli na takojšnje zidanje rotovža, da hoče le napraviti principijelni sklep, da zgradbe novega rotovža najbrže ne bomo dočakali! Kakšen pomen naj ima potem takem sploh tak predlog, ki je nujen in ni nujen, ker ni denarja. Končno so gospodje navajali tudi kot potrebo diskutiranja, kje naj novi magistrat stoji, ker jo je gosp. župan tudi tozadevno polomil s tem, da je izjavil, da je edini v poštev prihajajoči prostor: Jugoslovanski trg! Naši klerikalci so totalno nesposobni za upravo javnih poslov. In nič boljše niso seveda naši demokrati. Svoji čas pa ne bomo socialisti izgubivali v razpravah o tem legendarnem novem rotovžu, preskrbeli bomo, da se bo razpravljalo v mestnem svetu predvsem o zgradbi novih stanovanj, in potem šele o drugih rečeh.

Pravijo...

Vse se na svetu obrača. Radičevci so šli delat v Belgrad, sedaj pa romajo v Zagreb počivati. Prijateljsko sta razgovarjala Radič in Pašič, poljubarsko in seljaško modro sta si dala mirotvorno slovo.

Počivali bodo republikanski monarhisti, intrigirali in kombinirali belgrajski čaršisti. Kdo ve, če ne bodo izmenjali ta počitničarski čas ministrskih stolčkov?

Sedaj pa bo tudi bolj zapeljiva ministrska čast. Nov avtomobil iz nemške reparacije, na šest sedežev, ki je med brati 600.000 dinarjev vreden, bo zadostno plačilo za mukepolno in težavno državotvorno delo.

G. klerikalci, kakor jih po domače nazivljamo, kako bi se vam podali taki avtomobili!

Ignacij Mihevc:

Glad in ljubezen.

(Dalje.)

Ze tretji dan po izbruhu stavke ga pokliče podjetnik in mu pravi:

»Kaj, tudi Vi?! Vsaj Vam vendar dam, kar zahtevate!«

»Ne morem nič posebej sprejeti, ker tu gre za vse!«

»In to resno mislite?«

»Da!«

»Če je tako, potem sva midva izpregla!«

»Kakor veste!«

Podjetnik je sicer še skušal pregovoriti Jožeta, kar mu pa ni uspelo. Končno mu pravi:

»Gospod Jesenovec, Vi se boste kesa!«

»Tudi to je mogoče,« je odvrnil Jože in odšel.

Stavka je bila v nekaj tednih končana, vendar Jožeta njegov delodajalec ni več sprejel v delo. Bojkotirala se Jožeta tudi druga podjetja, tako, da je ostal več tednov brez dela.

Neke sobote zjutraj pa dobi obvestilo, da naj se čimprej zgleda v organizaciji lesnih delavcev. Jože gre takoj tja in tam mu izroče pismo trdke E. Klander, ki išče delovodjo.

Jože prebira pismo, enkrat, dvakrat, trikrat, naposled se zamakne v

posamezne črke; bile so mu tako znane, pa ni vedel od kod.

»No, ali se peljete tja?«

»Da, takoj,« je Jože odgovoril, pismo vtaknil v žep in odšel. Ko pride na ulico, seže v žep, in zopet čita in čita; tega imena Klander ne pozna in črke, poteze, vsaka posamezna mu nekaj pripoveduje in Jože ne ve kaj. Ko se doma v svojem stanovanju odpravlja vzame zopet pismo ter ga še in še ogleduje; vsaka poteza črk mu je bila struna, vse pa so imele tajno melodijo, ki jo je nekoč slišal in ki mu prijetno zveni, ne ve pa od kod.

Neka skrb ga je lahko pobožala preko čela, ko je stopil na železnico k blagajni s svojim zadnjim denarjem po vozni listek. Pa se zopet domisli pisma in takoj postane boljše volje. Le v vagonu je hotel biti sam, da bi nemoteno premišljeval usodo svojega življenja.

Poštni vlak je drdral v temni noči po železni cesti. Jože je sedeč ob oknu zrl v temo. Lučice po vaseh in trgih so drčale mimo njega in Jože jih je zamisljeno gledal. Zdelo se mu je, kakor bi se zvezde utrinjale na nebu. Ko je bil še otrok in sedel na peči, mati pa za zapečkom, mu je ta večkrat pripovedovala, da vselej, kadar se zvezda utrne, umre človek na svetu. Vsi ti spomini so Jožetu med vožnjo rojili po

glavi. Naenkrat pa vzdihne in polglasno med seboj izpregovori: »Bog ve, ali se je zvezda Lizike že utrgala?« In nato je dolgo razmišljal o njej, dokler ni proti jutru v kotu ob oknu naslonjen ves utrujen zaspal.

V spanju pa je sanjal o Liziki. Videl jo je belo oblečeno prihajati na proti in začela ga je obsipati s rdečim cvetjem, bila je dobre volje in se smehljala. Naposled ga prime za roko in ga vede v lepo opremljeno sobo ter mu pravi: Glej, tu je najin dom in ljubeznivo ga objame okoli vratu. Jože se nepričakovano zbudi; pred njim stoji izprevodnik, držeč ga za ramo, pripovedujoč, da mora na prihodnji postaji prestopiti v drugi vlak.

Ura je bila že osem zjutraj, ko je Jože premenil vlak. Ko pride izprevodnik in mu Jože pomoli listek, ga obenem vpraša, kdaj pride vlak v C... »Ob dveh in dvanašt minut popoldne,« mu kratko pojasni mož. Jože je ugibal to in ono, tako, da se je le na večjih postajah, ko je videl peronske restavracije, spomnil, da je lačen, da pa si ne more nič kupiti, ker je njegova listnica — popolnoma prazna.

Spomnil se je zopet na svoje sanje in o njih jel zopet razmišljati. »O, gotovo, gotovo. Lizika ni več med živimi, bela žena pomeni smrt,« tako mu je mati sanje razkladala in mučil se je,

da bi sanje pozabil, toda ni šlo. Zrl je skozi okno, ko je vlak drdral, temnozeleno jelke so se priklanjale in zginjale, svečano so ga pozdravljale sive vrbe, na katerih so se zibale srebrne jagode jutranje rose, solnčni žarki pa so ga božali po licu in leteli mimo njega. Ko je odprl okno, se mu je zazdelo, da je planila ven vsa skrb, ki jo je imel in čimbolj se je bližal končni postaji, bolj je bil vesel, pozabil je na glad in na vse, kar ga je težilo.

Izstopivši na končni postaji, se Jože nekoliko ogleda, kraj mu je takoj všeč. Jože ni hotel nikogar vpraševati, kje je trdnja »E. Klander«. Ogledati si je hotel trg sam in medtem že poišče tudi hišo; vsaj, če hiša nima napisane, ima v pismu itak hišno številko. Ni dolgo hodil, pa zagleda pred seboj na enonadstropni hiši z velikimi črkami napis: »E. Klander«, splošno mizarstvo.

Jože je, ne da bi kaj premišljeval, stopil proti hiši in v vežo, seže v žep po pismo, gre do vrat in potrka. Čudovito znan zvoneči glas se oglasi »Napreje!«. Jože odpre vrata, zagleda pred seboj mlado damo, ki ga vljudno vpraša:

»Želite?«

Jože se predstavi in jej pomoli pismo. Ona se prestraši in stopi korak nazaj.

(Konec prih.)

Križem sveta.

Delavstvo v Češkoslovaški se združuje. Vest, ki prihaja iz Amsterdama od Mednarodne delavske federacije pripoveduje, da se nemške in češke strokovne organizacije združujejo v celoto. Vršila se je združitelvena konferenca, kateri je predsedoval Jan Oudegest. Na tej konferenci se je sklenilo, da se obe strokovni centrali združita v celoto. Temu zborovanju je kmalu sledila konferenca stavbinskih delavcev, ki jo je vodil tajnik Kappler, zastopnik Internacijske stavbinskih delavcev. Amsterdamsko poročilo pravi, da je bila ta poteza potrebna zaradi razmer, ki so jih ustvarili komunisti. Eksekutiva Internacijske kovinskih delavcev je priporočila združenje vseh kovinskih delavcev. Predlogi za združenje se naj dopolnijo do 1. julija. Delavstvo prihaja do spoznanja, kako veliko škodo je napravilo coplejstvo delavstvu. To spoznanje bo rodilo dober sad, in glas delavstva ne bo samo slišati, ampak bo tudi upoštevano.

Prihod avstrijskih kolonistov v Moskvo. Te dni je prispel v Moskvo prvi transport avstrijskih emigrantov v Moskvo. V vseh je 201 odraslih in 17 otrok. Kolonisti se naselijo v okraju Semirjetensk, kjer organizirajo vzorno vrtnarstvo in mlekarstvo. Površina, katero bodo obdelali znaša 2750 hektarov. Izseljenci so prejeli od avstrijske vlade 40 tisoč rubljev in poljedelske stroje v vrednosti 18.000 dolarjev. V najkrajšem času bo sledilo prvim izseljencem 600 novih.

Povratek Marije Jerice iz Amerike. Marija Jerica, znana operna in koncertna pevka se je vkrcala na parnik »Olimpic«, ki je že na potu v Evropo. Kakor se čuje, je dobila v devetih tednih za svoje nastope v raznih operah in na koncertih v Ameriki 120.000 dolarjev.

Snežni viharji na Japonskem. Iz Tokija poročajo, da divja po vsej severni Japonski snežni vihar. Železniški promet je popolnoma ustavljen. Na nekaterih progah so bili s potniki vred zameteni. Rešilne ekspedicije delujejo z vso paro, vendar je 50 potnikov in 20 čolničev pogrešanih.

Koncem julija bo v Parizu blagoslovljena velika mošeja; kakor poročajo pariški listi, bo svečanostim prisostvoval tudi maroški sultan. To bo prvi slučaj po osvojitvi Španije po Mavrih, da maroški sultan zapusti svojo državo.

Leta 1922. se je potopil parnik »Egipte«. Na ladji je bilo zlata in srebra v vrednosti 189 milijonov funtov. Zaklad leži 160 metrov globoko v morju in ga do sedaj še niso mogli dvigniti. Kakor se poroča, se vrše priprave, da ga poizkusijo meseca maja še enkrat, da dvignejo zaklad.

Fašisti odstavljajo nemške zdravnike. Fašisti so odstavili na Tirolskem 40 nemških zdravnikov, ki so bili upošleni pri nemški organizaciji za bolniško podporo. Namesto teh so nastavili pet italijanskih zdravnikov. Dalje so prisilili 160 nemških zdravnikov, da pristopijo k fašistovskemu sindikatu.

Mestne zdravstvene in policijske oblasti v Čikagu so organizirale pred tedni lov na sleparske zdravnike, katerih je v Čikagu lepo število. Med drugimi so aretirali tudi Harri Kleina, ki je osem let nosil naslov »doktor«, dasi ni imel zdravniških študij. Slepac je priznal, da je svoje zdravniško znanje zajel iz medicinskih knjig in pamfletov. Priznal je tudi, da je 24 njegovih bolnikov umrlo. Na vesti ima tudi toliko umorov.

Možno je, da so nekatera mila dobra. Boljše, kakor Schichtovo ni niti eno.

Najboljše je edino:

Schichtovo milo

znamka „Jelen“.

Kupujte le najboljše milo! Pri uporabi se izkaže, da je nejcenejše.

Bodite previdni, ako vam ponujajo druga mila kot „ravno tako dobra, kakor Schichtovo“.

Za najboljšo kakovost jamčita le ime SCHICHT in znamka „JELEN“.

Skrb nemške vlade za omiljenje stanovanjske krize. Nemška vlada je dala 200 milijonov mark kredita za omiljenje stanovanjske krize. S tem denarjem bo v letu 1926 zgrajenih 200 tisoč stanovanj. Z vladno podporo bo v Nemčiji kmalu odstranjeno pomanjkanje stanovanj. Kaj pa naša vlada?

Stroški radi prepovedi alkohola v Ameriki. Ameriko stane letos izvajanje zakona o prepovedi alkoholnih pijač 33 milijonov dolarjev. Poleg tega pa mora plačati ameriška vlada še 53 milijonov dolarjev za pojačanje straž na obalah. V spodnji zbornici bomo te številke služile kot dokaz, da je zakon v prepovedi nemogoče izvesti.

Usoda »Matevževga pasijona« Sebastijana Bachova znamenito delo »Matevžev pasijon« za njegovega življenja ni našel umevanja pri publiku. Izvajanje je bil samo enkrat v cerkvi sv. Tomaža v Leipzigu l. 1729. Mendelssohn se je čez sto let trudil več kot dve leti, da je uvedel delo med publiko in ga mogel izvajati l. 1829. S to uprizoritvijo je bilo delo upeljano in hkrati rojstni dan neminljive slave Bacha.

Iznajdljivost na Češkoslovaškem. V preteklem letu je bilo na Češkem 6325 novih iznajdb. Od leta 1918. pa do 1925. je vseho iznajdb 38.115. Za češkoslovaške patente vlada velik interes med domačo in tujo industrijo. Koncem leta 1925. je stopilo 9980 češkoslovaških patentov v veljavo.

V Kairi je Mufti izdal apel na vse muslimane, v katerem jih pozivlja, naj nihče izmed vernikov ne nosi evropske noše in klobuka.

Kultura.

Drama.

Sreda, 31. marca: John Gabriel Borkman, premijera. Izven.

Četrtek, 1. aprila: Zaprto.

Petek, 2. aprila: Zaprto.

Sobota, 3. aprila: Zaprto.

Nedelja, 4. aprila: Ob 15. uri popoldne Kar hočete. Izven.

Ob 20. uri zvečer: Hamlet. Izven.

Opera.

Sreda, 31. marca: Zaprto.

Četrtek, 1. aprila: Zaprto.

Petek, 2. aprila: Zaprto.

Sobota, 3. aprila: Zaprto.

Nedelja, 4. aprila: Ob pol 20. uri zvečer Manon, gostovanje gospe Ade Poljakove. Izven.

Ako ni drugače označeno, se prično predstave v drami ob 20., v operi pa ob pol 20.

John Gabriel Borkman spada med tiste Ibsnove drame, ki ne zanimajo samo kroga njemu sorodnih duš in kope njegovih častilcev, temveč ki bude pozornost pri najširši gledališki publiki. Močno dramatična vsebina, zgroščenost v štiri krepka dejanja, zgrajena z vsem mojsterstvom priletnega Ibsna, ne more ostati brez vpliva na nikogar, ki ji sledi. Stari Borkman, mož velikih načrtov, doživi popoln življenjski polom. Po petletni ječi se sam izključi od sveta.

Dnevne novice.

ZA VELIKONOČ bo izšel naš list v večjem obsegu in močno pomnoženi nakladi. Poleg drugega pestrega gradiva iz našega delavskega gibanja v Sloveniji, v celi državi ter inozemstvu, poleg aktualnih člankov o sodobnem političnem socijalnem, gospodarskem in združnem stanju bo vseboval tudi lepo izbrano literarno prilogo. S to številko bo pričel izhajati tudi nov podlistek. Opozarjamo na to že danes vse naše delavstvo in sploh vse čitatelje.

Uboga državna para. Niso več daleč velikonočni prazniki in ni več daleč do prvega, uradništvo se je veselilo obojega. Zlasti še letos, ko je velika noč že 4. aprila, torej v dneh, ko je vendar v žepu še nekaj beličev za tradicionalni velikonočni priboljšek. Ali glej čudo, med uradništvo, zlasti med uradništvo, katero je podrejeno posvetnemu ministru, je bušila vest, da ne dobe plače prvega, temveč šele 10. aprila. Plače uradnikov itak niso tako masne, in ne tako visoke, da bi koncem meseca imeli kak prihranek, zlasti kočljivo in včasih celo usodno je pa za uradnika, če za praznike nima toliko, da bi ugodil vsaj detajlno svoji družini, recimo z nekaj piruhi in skromno potico. Mnenja smo, da se z zavlačevanjem izplačila itak majhne plače pri uradništvu zaupanje do državne uprave le ubija in uradništvo tira v upravičeno kritikarjenje in nezadovoljstvo. Vajeni smo bili, da je država navadno najbolj solidno izplačevala uradništvo in da se ni nikdar kaj takega pripetilo, kot se obeta sedaj. Sicer te vesti še niso povsem potrjene, verjetne so pa, ker se je v tem začelo šušljati na merodajnih mestih, vsaj na takih, ki urejajo izplačila in ki so vsaj delno informirani o namestih posameznih ministrstev. Če je torej vest resnična in če uradništvo res šele prejme plače 10. aprila, je to nečuvstvo šikaniranje uradništva, ki naj v stalnem strahu pred redukcijami ne dobiva še svojih prislужenih plač v določenem času. V drugih državah takih metod ne poznajo in jih niso poznali, pri nas se pa še vpricho takih bahamo z izborna civilizacijo in visoko kulturno stopnjo. Zalostno pa je, da uradništvo ne more priti do spoznanja in ne zna najti poti, ki bi ga vodila k rešitvi in je še vedno privesek posameznih strank, katerim slepo služi po inspiracijah strankinih šefov in zastopnikov.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani ima za seboj že 27-let dela. Od l. 1912 jo vodijo naši zadrugarji. Svojo gospodarsko misijo: pomagati v zadruzi se nahajajočim delavcem, nastavljenecem in uradnikom, vrši to Splošno kreditno društvo v Ljubljani v polnem obsegu. Za leto 1925 se je vršil občni zbor 19. marca kot vsako leto. Zadruga šteje 592 članov, ki so vplačali na deležih Din 64.779.37. Samo v l. 1925 je pristopilo na novo 33 članov. Predsednik zadruge zadr. Anton Kristan se je v pozdravnih besedah spominjal ustanovnika dr. Majarona, ki je že 27 let v upravnem svetu Splošnega kreditnega društva v Ljubljani in že od l. 1912 neprestano deluje z nami v prid in procvit zadruge. — Zadruga je imela v preteklem letu prometa 14 milijonov dinarjev. Hramilne vloge znašajo Din 1.263.311. Rezervni sklad znaša Din 46.081. Prebitek za minulo leto Din 2.719.82. Od izstopivših članov odbora sta bila soglasno znova izvoljena zadr. Anton Kristan in Sime Jurčič, na novo zadr. Franjo Vilhar in Emil Podkrajšek. V nadzorni odbor so se izvolili: Lovro Gabršček, Andrej Bradeško, Josip Udovč, Karol Tekave, Miha Rožane in Franc Miš. — Splošno kreditno društvo ima svoje poslovne prostore na Aleksandrovi cesti 5.

Krvavi odmevi po radikalskem zborovanju. V Prijedoru je bilo radikalsko zborovanje, kamor je prišlo precej ljudstva tudi iz okolice. Po zborovanju so seveda krenili oduševljeni strankarji v gostilne in se tam prav čedno nadelali in se v posameznih gručah vračali pozno ponoči domov. In zgodilo se je, da je radikalska gruča nadelala na zemljoradniško gručo, psovali sta se nekaj časa, radikali so di-

rektno zahtevali naj zemljoradniki pristopijo v njihov tabor in čisto razumljivo, spopadli so se. Nekaj jih je bilo laže, nekaj teže ranjenih, eden je pa obležal na cesti in v nekaj dneh umrl. Tako daleč so torej privedli ljudstvo politični demagogi v politično nestrpnost, da v politični zaslepljenosti pobija kmet kmeta in delavec delavca, voditelji se pa na tihih smejejo in vesele svojih uspehov.

Nesreča pred glavno pošto. Včeraj ob 1. pop. se je zgodila pred glavno pošto v Ljubljani težka nesreča. Po Dunajski cesti je pridrvel voz, v katerem je bil vprežen močan, zbesnel konj. Na vozu sta sedela trgovec s konji Kodelja z Viča in mešetar Vojska. Skušala sta sicer ustaviti, konj je pa drvel blazno naprej, ter se pri glavni pošti tako naglo okrenil, da sta oba voznika zletela z voza. Kodelja je padel s tako silo na rob pločnika, da je prebil lobanjo. Vojska je pa prišel pod voz. Bil je le lahko poškodovan. Prvo pomoč je nudil ranjencema dr. Krajec. Pripeljana sta bila nato oba v bolnico. Kodeljevo stanje je skoro brezupno.

Rakovec Bogomir je izgubil listino z železniško legitimacijo in to, ko se je vračal z dramske prireditve »Svobode« iz Šiške. Kdor jo je našel, se vljudno naproša, da jo proti primerni nagradi izroči uradništvu »Del. Politike«.

Hercegovski vedeževalec S. Manigodić se je v celi Hercegovini proslavil kot najboljši vedeževalec in prerokovalec. Vešč je baje napovedati vso usodo, ki človeka čaka v bodočnosti in usodi seveda ni mogoče ubežati. Nedavno je prerokoval nekemu trgovcu, da se v kratkem poroči, pa kmalu tudi loči. Trgovec se je resnično kmalu poročil, pa prav tako kmalu spodil iz hiše mlado ženo. V trdni veri v prerokovalca se je trgovec znova napotil k njemu in zopet poslušal svojo usodo. Prerok mu je natvezil, češ, da mu bo pokradenih mnogo ovc in jagnjet. Trgovec je verjel in res mu je v kratkem zamanjkalo lepo število ovc. Slučaj je naznanil orožnikom in zaslišan je bil Manigodić; kajti orožniki ne smejo verjeti v proročja. Vedeževalec je pa orožnikom natančno obrazložil in opisal, na kak način jim bo mogoče zajeti zlikovce. Orožniki so delali po njegovemu nasvetu in našli so tatove in našli so ovce. Od tedaj pa uživa vedeževalec še večji ugled. Vprašanje pa je, koliko časa bo še trajal ta ugled, ker zna se zgoditi, kot se je zgodilo dostim vedeževalcem, da pridejo tudi temu na sled in odkrijejo vse njegove sleparije.

Avtomobilska nesreča. V bližini Vukovara je zmlinčila lokomotiva avtomobil, ki je zavezil na železniški tir. Zatravnice po križdi železniškega čuvaja niso bile zaprte. Izredno srečo so imeli potniki v avtomobilu. Bili so trije. Lokomotiva je avtomobil popolnoma razbila, potniki so se pa vsi čudežno rešili, čeprav je bil avtomobil zaprt. Čuvaja so zaprli, avtomobil je pa neraben in ima lastnik 75.000 dinarjev škode.

Na Glincah je v skladišču mila »Gazela« izbruhnil požar; ljubljanskim in okoliškim gasilec se je posrečilo požar omejiti in tudi preprečiti. Škode je 7000 Din.

Za Veliko noč se razni tatiči in tatice skrbno pripravljajo in ker ne gre drugače, si »izposojujejo« brez vednosti gospodarjev. Zlasti kokoši so takim tatičem nevarne. Zadrnje dneve se tatvine kokaši kar vrste.

Belgrajska policija je objavila zanimivo statistiko, iz katere je razvidno v kakšnem obsegu se v Belgradu veseljači in tudi popiva. Iz statistike posnemamo, da je bilo letošnje zimo samo v Belgradu izdanih 503 dovoljenj za veselice v raznih lokalih. To je nov balkanski rekord.

Usodna zamena. V Grebušnici pri Šibeniku je hotela posestnikova žena Ivana Peren utolažiti žejo. Natočila si je v kozarec lizola in mislila, da je vino in lizol v dušku tudi izpila. Vsa pomoč je bila neuspešna in žena je tekom pol ure podleгла bolečinam.

Tiskovni sklad.

Tiskovni sklad — dvajsetinprvi izkaz. Za tiskovni sklad so polasli: Šibalt Franc Din 2, Mežnar Juri Din 2, Krajnc Marko Din 2, Mlinar Jakob Din 2,50, Prepotnik Vinko Din 3, vsi iz Črne. Zadnji izkaz Din 1689, skupaj Din 1700,50.

Šport.

Nočni tek. V soboto, dne 27. marca je priredil ASK Primorje nočni tek skozi Ljubljano, pri čemer sta sodelovala tudi dva naša sodruga-člana SK Svoboda in sicer z uspehom.

Progi sta bili dve — daljša in krajša, ter so atleti tekmovali na progi, katero so si izbrali.

V obeh kategorijah sta zmagala lahkoatleta ASK Primorje in sicer v prvi kategoriji Slapničar, v drugi pa Močan. V lahkoatletski panogi zaznamuje naš klub tudi nekaj napredovanja, škoda le, da se tej vrsti športa polaga tako malo brige.

Pri tej prireditvi sta tekmovala tudi dva naša sodruga Gaberšek in Zeme. Prvi je dokazal svojo kvaliteto ter prišel kot tretji na cilj.

Pričakujemo, da se bo Gaberšek podvrget intenzivnemu treningu in uspehi mu bo brezdvomno zagotovljen.

SK Slovan : SK Svoboda 16 : 0. Naša Svoboda je doživela v nedeljo hud poraz, ki pa ne znači, da bi bilo moštvo popolnoma slabo. Pomisliti moramo, da je imel nasprotnik doslej več prilike za nastope ter s tem močnejšo trdga treninga. Poleg tega pa je nastopil kompleten, kar pri Svobodni ni bil slučaj.

Kljub rezultatu se je videlo, da ima moštvo Svobode nekaj vrlo dobrih moči. Le treninga, sistematičnega vežbanja je treba in šlo bo.

Svobodo je tudi oviral razmočen teren, na katerem so se Slovanovci boljše znašli.

Jesenice — Sava.

Zadnje čase naši sodrugi mnogo razpravljajo o konzumnih društvih in o tem, kakšen pomen imajo za delavsko ljudstvo. Nekateri mislijo, da je naloga konz. društev, da dajo povračila (dividende), drugi pa povsem pravilno tolmačijo naloge konz. društva kot delavske organizacije, ki naj krepko organizirajo konzumente, da bodo mogli kot organizirana grupa preiti h produkciji ter se lotiti cele svoje naloge. Nekateri se zaganjajo v konzumno društvo za Slovenijo, češ: »čemu zida

delavske domove na Glineah, v Šoštanju in drugod, dividendo naj da! Brez dividende ni nič! Drugi jih pravilno pojmujejo, češ: kaj bo tistih par krajev, ki pridejo na enega, glavno je, da imamo veliko, mogočno in zaupanja vredno organizacijo, ki bo kmalu v stanju, da izvršuje vse svoje naloge. Razveseljivo je sicer, da se tako vneto diskutira o vrednosti konzuma; žalostno pa je, da se čujejo takšni nazadnjaški nazori, kot da bi bila navadna »štacuna« vzor za organizacijo. Ne, to ni —; prava, naša zadruga organizacija je »Konzumno društvo za Slovenijo«, ki se ga moramo vsi okleniti in delati, da se razširi in poveča svoj delokrog. Kje bi imeli mi na Jesenicah svoj »Delavski Dom«, če bi ne bilo »Konz. društva za Slovenijo! Kje bi imeli svoja zbirališča? Ali nas preteklost res ni nič naučila?

Maribor.

Se vedno ni potrjen proračun. Maribor se torej nahaja od 1. marca dalje v ex lex stanju. To se pravi: Veliki župan še ni potrdil občinskega proračuna in davkoplačevalcev ne more mihče siliti, da še dalje plačujejo občinske doliade. Prav se jim bo zgodilo, če se bo kdo po tem ravnal. Dobro bi bilo, da bi se za to pozanimalo notranje ministrstvo.

»Železničarski vestnik« prične s 1. aprilom izhajati v Ciril. tiskarni in bo glasilo klerikalne prometne zveze. Izhajal bo baje vsakih 14 dni. Tudi ta vestnik ne bo rešil Žebota in njegovih mandata pri bodočih volitvah. Železničarji, ki so svojčas še verjeli Žebotu in dvakrat zmogli celo zanj glasovati, so danes zopet organizirani pri nas in na prste lahko prešteješ danes v delavnici pristaše »Prometne zveze«, za katere bo Žebot izdajal svoj list. Zdi se, da je to nadomestilo za »Stražo«, ki je bila za župnike in klerikalne bogataše preveč delavska, za železničarje pa preveč klerikalna. Na dveh stoliših se ne da sedeti, zato je tudi ta poskus lovit kaline že vnaprej ponesrečen.

Otresajo se ga. Umirajoča »Straža« skuša braniti klerikalno stranko, češ, tudi klerikalci so vedeli, da je Krepek nesiguren in so zato sami opozorili invalide, da ga spode. Nič ne pomaga, gospodje. Krepek je uganjal gotove stvari že pred leti in tudi za te so klerikalci vedeli in so ga vendarle trpeli do danes na vodilnem mestu v svoji stranki. Je sicer to neprijeten tuš za stranko, ki doživlja zadnje čase poraz za porazom, vendar ji je to škodo pri-

zadejal njen lastni funkcionar in se more zato edinole njemu zahvaliti.

Neumnost. Klerikalni župan je kriv, ker pozablja od danes na jutri na občinske sklepe in da se še vedno podnevi pometa. »Straža« pa kliče policaje na občinske delavce, češ, da preveč prasi pri pometanju ulic in ogrožajo ljudem zdravje. Take neslanosti moreš samo v klerikalnem listu čitati. Sedaj bi naj razen občinskih gospodov delavce komandirali še policaji vsled županove malomarnosti, ki bi moral že zdavnaj izvajati občinske sklepe in urediti ponočno pometanje ulic, ki ga žele tudi delavci. Bolj pametno in tudi potrebno bi bilo, da bi klerikalci klicali sanitetno oblast na pomoč, ki naj v tem slučaju navije ušesa županu.

Prva stanovanjska hiša, ki se po vojni zgradi v Mariboru s prostovoljnimi prispevki najširše javnosti, bo glavni dobiček dobrotelne loterije Doma ubogih. — Odbor je na svoji zadnji seji sklenil, da naj se začne z gradnjo te hiše takoj po Veliki noči. — Občinstvo vabimo, da po svojih močeh podpre to koristno akcijo in kupuje ter priporoča srečke. Vse informacije se dobe v pisarni gradbene firme inž. Jelenec in inž. Slajmer, Vetrinjska ul. 30.

Teško je izdihniti, izdihniti pa le. Reptil vseh reptilov in izmeček časopisja je bila »Mariborska Straža«. Toliko časa je blatila in opravljala poštene ljudi, da so se z gnusom obračali od tega lista tudi najožji pristaši klerikalne stranke. Trivialnost, lažnjiva podtikovanja in brezvestno zavijanje resnice je bil program tega lista in človek bi moral pasti na isto nizko kulturno stopnjo, če bi se hranil samo s hrano, katero je nudil ta list, kajti vsaka beseda je bila že laž zase. K mizi se je moral vsesti samo neki precej znani gospod iz Cirilove tiskarne, napisati 10 vrst v klerikalno »Stražo« in že je bilo tiskanih deset laži in hudo prizadetih nekoliko ljudi. Ker pa piše ta gospod tudi občinske vesti, je razumljivo, da zavija in laže, blati ter natoleuje samo naše socijalistične občinske svetovalec. V svoji predzadnji številki, v kateri bi se bil moral list pripravljati na svojo zasluženost smrti, je še lažljivo okrcal s. Oslaka, češ, on se pere pred javnostjo, ker ga je sram, da je v občinski seji — vsled županove nerodnosti, tega ne pove — razbil klop. Vsi vedo, da je »Straža« to že enkrat trdila in da je s. Oslak ravno proti tem lažem nastopil, obsodil lažnjivo »Stražo«, pustil v javni seji protokolariti svojo izjavo, da je bila »Stražina« vest zlagana, izmiš-

ljena in tendenciozna. Pokrili je hotel list samo svojo smrt in zatajiti smrt, pral sebe in dr. Leskovarja. Za tak list je edina rešitev — pogin. Po 1. aprilu bodo ali lagali dalje v »Slovenec« ali pa bodo morali z lažmi prenehati, kar bo v uteho vsem poštenim ljudem.

Ptuj.

Da podjetniki ne morejo tako delati s svojimi zaposlenci, kakor bi se jim poljubilo, naj služi v dokaz naslednji slučaj. Znani podjetnik v Rogoznici pri Ptujju je nenadoma brez odpovedi odpustil svojega delavca. Delavec pa je zahteval od njega 14-dnevno mezdo, katere mu podjetnik ni hotel izplačati. Obrnil se je na srezko poglavarstvo, ki je poročalo o zadevi na inspekcijo v Mariboru. Ker v Ptujju ni obrtnega sodišča in tudi v Mariboru ne, se je delavec nasvetovalo, da toži na izplačilo mezde podjetnika na civilnem sodišču. Delavec, katerega je zastopal s. Mar, je vložil tožbo in dne 11. marca 1926 je bil delodajalec obsojen na plačilo Din 200. Interesantno pri tej razpravi je bilo, da je delodajalec trdil, da je delavcu pravočasno odpovedal. Ni pa mogel navesti datuma odpovedi, pri čemer ni bilo jasni, ker nekatere so govorile v prilog podjetniku, ravnotoliko priče pa v prilog delavcu. Sodniku ni preostalo drugega, kakor da je moral porabiti § 273 c. pr. in po prostem prevdanku razsoditi v prilog delavcu. — Ta pravda je dokazala, da se tudi delavcu nudi pravica, ako je toliko zaveden, da si jo poišče.

Ženski shod, ki se je vršil dne 28. marca t. l. v Ptujju, je bil povoljno obiskan. Navzočih je bilo 40 žen in deklet. Shod je posetila tudi sodružica Tomincčeva iz Maribora. Prav poljudno je razpravljala o pomenu žene v zgodovinskem razvoju s. Mar, o trpljenju žene v pretekli vojni pa s. Gabriel. O pomenu organizacije je govoril sodrug Potrč. Navzoče žene so sklenile, da se ustanovi v Ptujju tudi ženska politična socijalistična organizacija in so obljubile, da bodo prav pridno konkurirale z moško. V pripravljajni odbor so bile izvoljene sodružice: Podlaha, Kosmat, Bratuša, Nedelja, Maričič, Šegula, Štefka, Perša in Hvalec. V kratkem se bo vršil ustanovni občni zbor. — Tako, le čvrsto na delo. Kakor je že stari izraelski Bog rekel Adamu, da človeku ni dobro samemu biti, tako pravimo tudi mi: Z združenimi močmi proti našim izkoriščevalcem in nasprotnikom na pomoč svojim možem in tovarišem.

Karl Marks:

RAZREDNE BORBE NA FRANCOŠKEM OD 1848 — 1850.

V srbskem prevodu, s predgovorom sodruga Živete Milojkoviča, je izšlo to znanstveno delo utemeljitelja socializma. Delo je tiskano v 5000 izvodih in se dobi v administraciji Radniškega Jedinstva po znižani ceni 15 Din, preje 20 Din. Naročila je pošiljati na: Administracijo Radniškega Jedinstva Belgrad, Dalmatinova ulica štev. 54. 158

Dobro znana kapljica

se toči kakor Vam je znano v Kersnikovi ulici št. 5. na dvorišču, kjer se dobijo najcenejša in najboljša »dalmatinska vina«. Mrzla jedila kakor tudi večkrat na teden morske ribe na razpolago. — Čez ulico 1 Din cenejša. — Za obilen poset se priporočata

Braća Lasan.

164

Odprodaja

zimsko blago in ostanke v lastno izgubo. Vse drugo blago pa po zelo znižani ceni. 99

Šentpeterski bazar
Ljubljana, Martinova c. 8.

Produkcija - kréma za čevlje.

Zahtevajmo in kupujmo vedno n povsod le »Produkcijo kréma« za čevlje. 130

Naročajte in širite
„DEL. POLITIKO“!

Makulturni papir
se prodaja po 4— Din za 1 kg.
Več se poišče v upravi lista. 103

Konzumno društvo za Slovenijo

registrovana zadruga z omej. zav. v Ljubljani

sprejema

hranilne vloge

In jih obrestuje po zelo ugodni obrestni meri.

Pojasnila daje ravnateljstvo, Ljubljana VII, Zadrugi Dom.

SPLOŠNO KREDITNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Aleksandrova cesta 5

R. Z. Z. O. Z.

Ustanovljeno 1. 1898

SPREJEMA

POSOJUJE

hranilne vloge na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

na menice, zastavna pisma in lombard po ugodni obrest. meri.

Pisarna: Ljubljana, Aleksandrova cesta štev. 5